

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 3 juli 2026

Mål nr
B 3232-26

ANSÖKANDE STAT

Republiken Moldavien

PERSON SOM FRAMSTÄLLNINGEN AVSER

G.T.

Ombud och offentlig försvarare: Advokat M.L.

SAKEN

Prövning enligt 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att det enligt 9 § utlämningslagen finns hinder mot utlämning av G.T. till Moldavien för lagföring såvitt avser gärningen betecknad som tvångsarbete, begången mellan februari och den 25 maj 2020.

Högsta domstolen förklarar att det i övrigt inte finns hinder enligt utlämningslagen mot utlämning av G.T. En utlämning är inte heller oförenlig med Europakonventionen eller Barnkonventionen.

G.T. ska fortsatt vara häktad i ärendet.

Sekretessbestämmelsen i 18 kap. 17 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på de uppgifter som hänför sig till brottsutredningen och som har lagts fram inom stängda dörrar.

M.L. ska få ersättning av allmänna medel för biträdet åt G.T. med 148 868 kr. Av beloppet avser 52 439 kr arbete, 51 253 kr tidsspillan, 15 402 kr utlägg och 29 774 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

SKÄL

Utlämningsframställningen m.m.

1. Moldavien har begärt att G.T., medborgare i Moldavien och Rumänien, ska utlämnas till Moldavien för lagföring avseende brott som där betecknas som människohandel respektive tvångsarbete.
2. Till stöd för utlämningsframställningen vad avser människohandel har åberopats ett häktningsbeslut meddelat den 28 oktober 2020 av en domstol i Soroca. Av beslutet och övriga bifogade handlingar framgår att G.T. misstänks för att i Danmark, där han är bosatt, ha rekryterat fyra personer från Moldavien med vilseledande löften om högavlönat arbete. Han har tagit emot dem i Köpenhamn, inkvarterat dem i en bostad som han disponerade och låtit dem arbeta för honom i ungefär två månader utan att betala ut lön. Brottet ska ha ägt rum mellan januari och mars 2020.
3. Till stöd för framställningen beträffande tvångsarbete har åberopats ett beslut att inleda förundersökning, ett beslut att väcka åtal och ett beslut att förena brottmålet med det ovan beskrivna målet angående människohandel. Av handlingarna framgår att G.T. misstänks för att i Danmark ha rekryterat en person från Moldavien med vilseledande löften om högavlönat arbete,

tagit emot denne i Köpenhamn, inkvarterat personen i en bostad som han disponerade och låtit denne arbeta för honom i ungefär två månader utan att betala ut lön. Brottet ska ha begåtts mellan februari och maj 2020.

Riksåklagarens och G.T.s inställning

4. Enligt riksåklagaren finns det inte något hinder mot utlämning enligt utlämningslagen. En utlämning är inte heller oförenlig med Europakonventionen eller Barnkonventionen.

5. G.T. har motsatt sig utlämning och anfört i huvudsak följande. Han har inte gjort sig skyldig till något brott och känner inte till målsägandena. Det moldaviska samhället är mycket korrupt och det är inte ovanligt att oskyldiga personer anklagas för brott och pressas på pengar för att undgå att bli dömda. Han har själv utpressats av moldavisk polis som hotade honom med åtal om han inte betalade. Det han påstås ha gjort kan inte utgöra människohandel eller människoexploatering enligt svensk rätt. Det saknas ett häktningsbeslut avseende brottet tvångsarbete. Om han utlämnas riskeras han att bli dödad om han inte betalar vad någon polis eller annan myndighetsföreträdare begär. Han kommer inte att få en rättvis rättegång i Moldavien. En utlämning skulle strida mot Europakonventionen. Han har ett minderårigt barn i Danmark och en utlämning skulle strida mot Barnkonventionen.

6. G.T. har i utlämningsärendet varit frihetsberövad sedan den 3 november 2025.

Högsta domstolens bedömning

Förbud mot diskriminering av unionsmedborgare

7. G.T. är medborgare i Rumänien och därmed unionsmedborgare. Han har underrättats om att han kan begära att Rumänien ska informeras

om Moldaviens utlämningsframställning och att Rumänien på så sätt ges möjlighet att begära honom överlämnad dit för lagföring av de aktuella brottsmisstankarna. G.T. har inte framställt någon sådan begäran. Det finns därmed inte hinder enligt 2 § utlämningslagen mot att utlämna G.T. på grund av hans rumänska medborgarskap, trots att han inte hade kunnat lämnas ut om han varit svensk medborgare. (Se 13 § förordningen, 1982:306, om utlämning för brott och EU-domstolens dom av den 6 september 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630. Jfr även ”Utlämningen av unionsmedborgaren I” NJA 2019 s. 377 p. 13.)

Dubbel straffbarhet

8. Moldavien har angett att gärningarna är straffbara enligt vissa artiklar i den moldaviska strafflagen samt att gärningarna inte är preskriberade. Det saknas anledning att ifrågasätta detta.

9. Vid prövningen av om gärningarna motsvarar brott enligt svensk rätt är utgångspunkten att det ska göras en bedömning av om den gärning som anges i utlämningsframställningen utgör ett brott enligt svensk lag. Det är tillräckligt att de utländska och svenska straffbestämmelserna överlappar varandra just när det gäller den påstådda gärningen. Huruvida rubriceringarna sammanfaller eller straffbestämmelserna i övrigt är likartade är i princip ovidkommande. (Jfr NJA 2019 s. 611 p. 26 och ”Utlämning och dubbel straffbarhet I” NJA 2022 s. 1045 p. 11.)

10. Det är vid prövningen i viss utsträckning tillåtet att utgå från gärningen som om den hade begåtts i Sverige under motsvarande förhållanden (se ”Utlämning och dubbel straffbarhet I” p. 12). Samtidigt har man vid prövningen av kravet på dubbel straffbarhet att utgå från en beskrivning av gärningen som inte är utformad mot bakgrund av den svenska regleringen. Det förhållandet att beskrivningen inte innefattar en omständighet som i Sverige utgör en förutsättning för straffbarhet hindrar

därför inte utlämning, om det av sammanhanget framgår att omständigheten ändå föreligger (jfr NJA 2002 s. 237). Vidare måste det, när det är fråga om utlämning för lagföring, beaktas att utlämning normalt begärs i ett relativt tidigt skede av rättsprocessen och att det får godtas att det kan finnas vissa oklarheter beträffande gärningen (jfr NJA 2019 s. 611 p. 32).

11. De gärningar som G.T. begärs utlämnad för innebär att han genom vilseledande förmått fem personer att bege sig till Danmark, där han låtit dem arbeta för honom utan att betala ut någon lön (se p. 2 och 3). Vidare anges beträffande misstanken om människohandel att han har utnyttjat personernas sårbara ställning genom att de saknade uppehålls- och arbetstillstånd, egen bostad och medel för uppehälle samt kunskaper i språket.

12. De gärningar som G.T. begärs utlämnad för får anses motsvara människoexploatering enligt 4 kap. 1 b § brottsbalken. Brottet har en straffskala som sträcker sig till fängelse i fyra år. Preskriptionstiden är därmed tio år och preskription har alltså inte inträtt.

13. Det finns således inte hinder mot utlämning med hänvisning till kravet på dubbel straffbarhet (se 1, 4 och 10 §§ utlämningslagen).

Kravet på häktningsbeslut

14. Moldavien har till stöd för begäran om utlämning avseende människohandel åberopat ett häktningsbeslut (se p. 2). Eftersom utlämningskonventionen gäller i förhållande till Moldavien ska det åberopade beslutet godtas om det inte framgår att det är uppenbart oriktigt (se 9 § tredje stycket utlämningslagen). Det åberopade häktningsbeslutet kan inte anses uppenbart oriktigt.

15. Inte någon av de handlingar som åberopats till stöd för begäran om utlämning för tvångsarbete (se p. 3) utgör ett häktningsbeslut. Enligt

riksåklagaren innebär 9 § andra stycket läst tillsammans med 4 § andra stycket att det, trots att häkttningsbeslut saknas, inte finns hinder mot utlämning avseende misstanken om tvångsarbete under förutsättning att det finns sannolika skäl för att G.T. begått den aktuella gärningen.

16. Utlämning för lagföring får beviljas endast om den gärning som avses med utlämningsframställningen motsvarar brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (se 4 § första stycket). Ska utlämning ske till en annan stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag (se 4 § andra stycket).

17. När det gäller en gärning, för vilken utlämning kan ske enligt 4 § andra stycket, får en framställning om utlämning grundas på annan utredning än ett beslut om häktning, förutsatt att det finns sannolika skäl för att personen begått gärningen (se 9 § andra stycket).

18. Det som nu aktualiseras är räckvidden av bestämmelsen i 4 § andra stycket vid utlämning för lagföring (beträffande utlämning för straffverkställighet, se NJA 1987 s. 825).

19. Frågan är således om bestämmelsen i 4 § andra stycket, och därmed också undantaget från kravet på häkttningsbeslut i 9 § andra stycket, kan omfatta framställningar om utlämning för lagföring avseende ett brott som uppfyller kravet i första stycket och alltså har en straffskala som innefattar fängelse i ett år eller mer.

20. En sådan tolkning skulle innebära att, om det finns ett brott för vilket utlämning begärs och som uppfyller förutsättningarna i 4 § första stycket, kravet på häkttningsbeslut eftergavs för andra brott som utlämningsframställningen avser och det oavsett hur allvarliga dessa är.

21. Lagtextens ordalydelse talar mot en sådan tolkning. Att 4 § andra stycket och därmed också 9 § andra stycket endast avser lindrigare brott, där straffskalan inte innefattar fängelse i ett år, får också stöd i förarbetena till de aktuella bestämmelserna. Bestämmelsen i 4 § andra stycket infördes för att skapa förutsättningar för utlämning för mindre allvarliga brott om utlämning samtidigt begärdes för flera brott och ett av dem uppfyllde kraven på viss svårhetsgrad. Undantaget från kravet på häktningsbeslut infördes samtidigt, bland annat med hänvisning till de begränsningar som kan finnas när det gäller att använda häktning vid lindrigare brott. (Se prop. 1975:35 s. 58 ff.)

22. Med uttrycket ”annan gärning” i 4 § andra stycket avses alltså, i de fall utlämning begärs för lagföring, en gärning för vilket det endast är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år.

23. Slutsatsen är att undantaget från kravet på häktningsbeslut i 9 § andra stycket endast kan tillämpas i fråga om brott där det högsta föreskrivna straffet enligt svensk rätt är lindrigare än fängelse i ett år.

24. Eftersom brottet människoexploatering har en straffskala som sträcker sig till fängelse i fyra år finns det därmed hinder enligt 9 § avseende den gärning som i utlämningsframställningen betecknas som tvångsarbete.

Europakonventionen och Barnkonventionen

25. Av Utrikesdepartementets rapport Moldavien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 31 december 2019 framgår bland annat följande. Rättsväsendet i Moldavien är enligt författningen politiskt oberoende, men omfattande och systematisk korruption, förekomsten av informella maktstrukturer och svaga statliga institutioner utgör hinder mot rättsstatens funktion och oberoende. Det

förekommer kränkningar, inklusive tortyr, på statliga institutioner och anstalter.

26. Utredningen visar alltså på brister i rättsväsendet. Den ger dock inte underlag för att det skulle finnas några särskilda omständigheter beträffande G.T. som talar för att han riskerar att utsättas för behandling i strid med artiklarna 2 och 3 i Europakonventionen eller att en utlämning skulle vara oförenlig med artikel 6 i konventionen.

27. G.T. bor tillsammans med sin 6-åriga son och sonens mamma i Danmark. Han deltar i den dagliga omvårdnaden av sonen. Av utredningen framgår inte annat än att barnet kan stanna med sin mamma i sin hemmiljö. En utlämning är inte oförenlig med Barnkonventionen.

Häktning

28. G.T. ska fortsatt vara häktad i ärendet.

I avgörandet har deltagit justitieråden Stefan Johansson, Agneta Bäcklund (referent), Cecilia Renfors (skiljaktig), Anders Perklev (skiljaktig) och Katrin Hollunger Wågnert. Föredragande har varit justitiesekreteraren Dennis Andreev.

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Cecilia Renfors och Anders Perklev är skiljaktiga och anser att det beträffande samtliga gärningar finns hinder mot utlämning av G.T. till Moldavien enligt 4 § om dubbel straffbarhet, och såvitt avser den gärning som i utlämningsframställningen betecknas tvångarbete även enligt 9 § andra stycket om krav på häktningsbeslut. Punkterna 11–13 i skälen till avgörandet ska därför enligt vår mening ersättas av det innehåll som framgår nedan i punkterna 11–15.

Kravet på dubbel straffbarhet

11. De gärningar som G.T. begärs utlämnad för beskrivs på det sättet att G.T. – i Danmark, där han är bosatt – ska ha rekryterat fem personer från Moldavien med vilseledande löften om högavlönat arbete, tagit emot dem i Köpenhamn, inkvarterat dem i en bostad som han disponerade och låtit dem arbeta för honom i ungefär två månader utan att betala ut någon lön. Vidare anges beträffande de fyra personer som avses med misstanken om människohandel att han har utnyttjat deras sårbara ställning genom att de saknade uppehålls- och arbetstillstånd, egen bostad och medel för uppehälle samt kunskaper i språket. Den femte personen har enligt utlämningsframställningen utsatts för ett brott som betecknas som tvångsarbete. Beträffande den gärningen finns inget motsvarande påstående.

12. I svensk rätt motsvarar gärningarna närmast människoexploatering enligt 4 kap. 1 b § brottsbalken. Förutsättningarna för straffbarhet enligt den

bestämmelsen har prövats i rättsfallet ”Arbetet i restaurangen” NJA 2022 s. 23. Utöver vilseledande och arbete under orimliga villkor krävs att användningen av offret har karaktär av exploatering. Det ska bedömas utifrån straffbestämmelsens syfte att sanktionera beteenden som utgör ett angrepp på annans frihet, frid och mänskliga värdighet. Gärningen ska alltså för att ses som människoexploatering ha ett inte obetydligt inslag av integritetskränkning. Om gärningen inskränker sig till ett ekonomiskt utnyttjande som inte är av integritetskränkande karaktär omfattas den inte av straffansvaret. (Jfr ”Arbetet i restaurangen” p. 21 och 22.)

13. Beskrivningen av de nu aktuella gärningarna innefattar inte några sådana inslag av integritetskränkning som krävs för att de ska motsvara människoexploatering. Några inslag av integritetskränkning framgår inte heller av den utredning som bifogats utlämningsframställningen. Av redovisningen av de förhör som hållits framgår bland annat att de fyra personer som enligt framställningen har varit föremål för människohandel har rest tillsammans med bil till Köpenhamn, att de arbetat mellan kl. 8 och 17 och att de fått mat och boende utan kostnad. Efter två månader har de rest tillbaka med bil till Moldavien, där de fortsatt att framställa krav på utlovad lön.

14. Gärningarna – såsom de framgår av framställningen – får därmed anses begränsade till ett ekonomiskt utnyttjande som inte är av integritetskränkande karaktär i den mening som avses i bestämmelsen om människoexploatering.

15. Av det nu sagda följer att kravet på dubbel straffbarhet enligt 4 § utlämningslagen inte är uppfyllt. Det finns därför hinder mot utlämning avseende samtliga gärningar.

Överröstade i denna del är vi ense med majoriteten i övrigt. Det innebär att vi – utifrån majoritetens uppfattning att samtliga gärningar som avses i utlämningsframställningen i svensk rätt motsvarar människoexploatering – instämmer i bedömningen att det beträffande den gärning som betecknas som tvångsarbete finns hinder mot utlämning enligt 9 §.
